

ЕФФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗАНЕДБАНИХ ТЕРИТОРІЙ ДИТЯЧИХ ТАБОРІВ ТА САНАТОРІЇВ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

Запропоновано методи ефективного, доцільного використання занедбаних територій дитячих таборів, санаторіїв в Україні та світі. Наведено приклади ефективного перевлаштування дитячих таборів в сучасні установи.

Ключові слова: занедбані території, заклади, табори, санаторії, інвестори.

Abstract

Methods of effective, expedient use of abandoned territories of children's camps, sanatoriums in Ukraine and the world are offered. Examples of effective reorganization of children's camps into modern institutions are given.

Key words: abandoned areas, camps, sanatoriums, investors, projects

Вступ

В нашій країні є багато об'єктів які по тим чи іншим причинам були покинуті чи залишені на призволяще. Зокрема до таких територій належать і дитячі табори, санаторії, профілакторії, що були збудовані, переважно, за часів Радянського союзу.

В Україні ведеться Державний реєстр дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, санаторіїв, профілакторіїв. Вони підлягають контролю з боку держави, їхня кількість більше 2000 і десь 30% з них є покинутими. Тому на сьогоднішній день постає питання доцільного використання таких територій в майбутньому.

Результати дослідження

В СРСР було збудовано багато дитячих піонерських таборів, баз відпочинку, санаторіїв і пансіонатів. Розташовували їх у великих лісових масивах навколо великих міст і в курортних містечках, на берегах річок і морів. Щоправда, діючих залишилось небагато. А недіючим бізнесмени знаходять застосування — або зносять і забудовують котеджі, або перетворюють у приватні резиденції, або просто розкрадають. Деякі табори відпочинку заселили переселенцями з Донбасу і Криму. Так що закинутих таборів відпочинку мало, а доступних для дослідження ще менше. За статистичними даними майже всі покинуті санаторії і піонерські табори в межах України охороняються.

Найдоцільніше використовувати дані території під будівництво різноманітних парків, скверів, прогулянкових алей, тобто робити всі заходи задля комфортного відпочинку людей. Авжеж потрібно проводити низку аналітики, щодо доцільності побудови в тому чи іншому місці парку чи скверу. Також є варіанти з повною реставрацією дитячих таборів, для цього треба також виконати певні роботи, щоб дізнатись чи варто взагалі щось там будувати чи реставрувати.[1].

На сьогоднішній день в Україні створюються спеціальні фонди та програми по відновленню занедбаних територій, такі як : " ЛОР Програми розвитку мережі дитячих таборів", яка передбачає модернізацію та реконструкцію 11 дитячих оздоровчих закладів.

Мета програми: визначення стратегічних напрямів розвитку закладів оздоровлення та відпочинку, впровадження новітніх технологій виховання дітей та виконання програм особистісного розвитку з урахуванням строку оздоровчої зміни з подальшим використанням позитивного досвіду і у позашкільних навчальних закладах; покращення матеріально-технічного стану дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, відновлення їх функціонування (тих, які не працювали), збільшення

кількості оздоровчих місць для дітей соціально незахищених категорій, створення належних умов для їх оздоровлення та відпочинку, проведення на базі закладу наукових семінарів, конференцій, навчань для молоді та молодіжних громадських організацій, наметового таборування [2].

Головні завдання даної програми:

- забезпечення закладів оздоровлення та відпочинку необхідними засобами з метою покращення матеріально-технічної бази;
- підтримка дитячих закладів оздоровлення та відпочинку шляхом встановлення пільг із землекористування, оплати комунально-побутових послуг, придбання продуктів харчування, сплати місцевих податків і зборів;
- сприяння цілорічної діяльності дитячих закладів оздоровлення та відпочинку;
- створення сприятливих умов для оздоровлення та змістовного дозвілля дітей, учнівської та студентської молоді;
- відновлення морального та психологічного стану дітей та підлітків;
- організація проведення семінарів, конференцій, навчань.

Одним із прикладів ефективного використання територій є створення на місці закинутого дитячого табору, парку Никанорівський в м. Кропивницький. Його пропонують благоустроїти, створити затишні, комфортні умови задля сімейного (рис.1).

Рис. 1 - Благоустрій території парку Никанорівський

Ця територія табору є досить закинута і є осередком для існування безпритульних тварин та криміногенного контингенту. На території парку є велика кількість кущів та сухих дерев, стихійні сміттєзвалища та руїни, що залишилися від дитячого табору. Ці фактори несуть загрозу життю та здоров'ю мешканцям, які прогуляються територією. Турбота про відтворення і збереження природи допоможе, зокрема, у вирішенні проблеми виховання екологічної культури" – повідомляють місцеві органи влади [3].

У Закарпатській області у рамках проекту «Діти – наше майбутнє: нова хвиля у дошкільній освіті Карпатського регіону» колишній піонерський табір у с. Рахів переобладнали у сучасний дитячий садок [4].

Фінансування проекту забезпечив Європейський Союз в рамках Програми транскордонного співробітництва Європейського Інструменту Сусідства і Партнерства Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2007-2013 рр., Рахівської районної ради та адміністрації, Великобичківської селищної ради, а також співвиконавців проекту і місцевих підприємців – ТОВ «ВГСМ» (рис. 2).

Рис. 2 - Дитячий садок с. Рахів

У Рівненській області занедбаний дитячий табір переобладнають на центр комплексної реабілітації інвалідів. [5].

На сьогоднішній день в Україні є багато закритих територій як таборів так і санаторіїв, які можна було б використовувати як об'єкти туристичної сфери так і змінювати їх цільове призначення. Але наша держава недостатньо уваги приділяє питанню туристичного бізнесу, хоча в цій сфері в Україні величезна маса чудових курортних зон і об'єктів, здатних приваблювати туристів зі всього світу.

В країнах колишнього СРСР, де є закинуті дитячі табори та санаторії, реалізуються проекти по залученню територій покинутих піонерських таборів і баз відпочинку в господарсько-економічний оборот для розвитку санаторно-курортної діяльності регіонів. Що дозволяє проводити активну

роботу щодо забезпечення збереження і цільового, ефективного, використання таких територій, а також залучення інвестицій в процес розвитку санаторно-курортної діяльності, супутнього їй готельного бізнесу, спорту і туризму.

Для ефективного використання занедбаних територій дитячих таборів та санаторіїв, як в нашій країні так і інших, ефективним буде залучення приватних інвестицій, шляхом створення пільгових умов для потенційних інвесторів. Що дозволить надавати території колишніх піонерських таборів і баз відпочинку за пільговою ставкою в оренду з метою розміщення рекреаційних ресурсів. При цьому важливо, що зазначені території можуть бути використані для розвитку в регіоні готельного бізнесу, який необхідний при організації санаторно-курортної діяльності і медичного туризму.

Нажаль в Україні одним із методів використання територій закинутих дитячих таборів та санаторіїв - це повне руйнування таких об'єктів. Наче б то держава не спроможна утримувати на своєму балансі такі території, тому їх продають на аукціонах, після яких замість повного відновлення чи раціонального використання, всі об'єкти зносять, а рослини знищують та будують котеджі.

.....

Висновки

Визначені найефективніші способи використання занедбаних територій дитячих таборів та санаторіїв. Багато ще таких об'єктів пустують, зазвичай їх розкрадають або вони самі з часом руйнуються.

Наведенні приклади - це лише мала доля всіх занедбаних територій нашої держави. Ефективне використання територій колишніх дитячих таборів повинна проводитись згідно з потреб людей в майбутньому, тобто щоб дані території були доцільними у подальшому їх використанні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Экономические и социальные аспекты развития детских лагерей отдыха / И.А. Томакова, Ю.А. Хорохордина. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.xn--21-flcmz.xn--80aa3akelis.xn--c1avg/assets/ehkonomicheskie_i_socialnye_aspekty_tomakova_khorokhordina.pdf
2. На Львівщині до 2020 року модернізують 11 дитячих таборів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zik.ua/news/2013/12/23/na_lvivshchyni_do_2020_roku_modernizuyut_11_dytyachyh_taboriv_449274
3. Проект благоустрою території. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rk.kr.ua/na-mistsi-zakinutogo-kropivnitskogo-ditjachogo-taboru-mozhe-z-javitisja-park>
4. Колишній піонерський табір переобладнали у сучасний дитячий садок. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pmg.ua/life/20007-kolyshniy-pionerskyu-tabir-pereobladnaly-u-suchasnyy-dytyachyy-sadok>
5. Занедбаний дитячий табір переобладнають на центр комплексної реабілітації інвалідів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://invak.info/reabilitatsiya/zanedbanij-dityachij-tabir-pereobladnayut-na-centr-kompleksnoyi-reabilitaciyi-invalidiv.html>

Остапчук Дмитро Олександрович — студент групи БМ-17б, факультет будівництва теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: dimaostapchuk00@gmail.com

Рундюк Світлана Володимирівна — кандидат технічних наук, старший викладач кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: rundyksv@gmail.com

Ostapchuk Dmytro — student of BM-17b group, Faculty of Construction, Heat Engineering and Gas Supply,, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: dimaostapchuk00@gmail.com

Svitlana Ryndiuk — PhD, senior lecturer of department construction, urban and architectural Vinnytsia National Technical University, e-mail: rundyksv@gmail.com